

Západočeská univerzita v Plzni

Právnická fakulta

katedra občanského práva

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

vedoucí diplomové práce

P O S U D E K

diplomové práce Eriky Kubartové

„Odpovědnost v občanském právu“

Látku, kterou si autorka zvolila ke zpracování v rámci své diplomové práce, tzn. problematiku odpovědnosti v občanském právu, lze v občanském právu zařadit mezi ty, které jsou na jedné straně nejzajímavější, na druhé straně ovšem též nejnáročnější. Jde o téma, které se vyznačuje velmi silnými teoretickými základy, které však má současně (a patrně i především) svůj mimořádný praktický význam. To platí i při jeho izolovaném posuzování pouze z hlediska vlastního občanského práva (v užším slova smyslu); tím spíše to pak platí, je-li toto téma posuzováno v širších souvislostech.

To vše si autorka zjevně uvědomila. Jednak již při samotné volbě tématu, v souvislosti s níž zasluhuje pochvalu přinejmenším za odvalu při takovémto výběru, jednak při zpracovávání tohoto tématu, k němuž přistoupila jak s respektováním norem nejen platného a účinného občanského zákoníku, nýbrž i občanského zákoníku z roku 1964, tak s rozvahou projevující se ve snaze látku nejprve rozumně roztrždit, a to cestou od obecných otázek, jejichž obsah není správné vtěsnat do područí té či oné právní úpravy, k otázkám konkrétnějším. Práce tak začíná u obecně teoretických problémů odpovědnosti vůbec a právní odpovědnosti zvláště. Na to navazují výklady o občanskoprávní odpovědnosti, kde se autorka pohybuje ve značné míře rovněž v oblasti teorie, tentokrát hlavně té civilistické, aby již zde částečně reflektovala ty či ony (staré a nové) občanskoprávní normy. Na těchto základech se konečně podává výklad o právní úpravě, a to jednak té do roku 2013 a jednak té, která je účinná od počátku roku letošního. Zakončení práce je tradičně věnováno závěrům, které jsou naopak netradičně nikoli pouhým shrnutím toho, co již bylo napsáno, nýbrž mnohdy meritorními hodnotícími úvahami o tom, jaká nová právní úprava je, resp. jaká by měla být.

Když mám předložit hodnotící úvahy já, vidím na obecné úrovni, nad rámec řečené vědecké odvahy, nejedno pozitivum. Jde zejména o to, že si autorka uchovává určitý teoretický nadhled a pojednává o odpovědnosti ve smyslu, který je vlastní právní nauce, ačkoli právní úprava, zejména ta aktuální, jej většinou už nezná. To se projevuje nejen v tom, že se v práci vedle odpovědnosti za škodu stále uznává odpovědnost za vady a odpovědnost z prodlení, ale též v tom, že se relevantně nastoluje i otázka odpovědnosti za bezdůvodné obohacení, jakkoli její historický rozbor není zcela přesný a výrazněji by mohla být argumentována právě její relevance komparací zejména s některými případy objektivní odpovědnosti za škodu. Sympatické dále je, že se autorka neuzavírá zcela do popisnosti, která je charakteristická pro většinu diplomových prací, a předkládá, zejména ve zmíněných závěrech, své vlastní, nezřídka kritické názory na novou právní úpravu. Pochvalu konečně zaslouží relativně slušný okruh pramenů, s nimiž autorka pracuje (třebaže těch literárních je ve skutečnosti samozřejmě mnohem víc), jakož i kultivovaný literární projev (který kazí jen některé překlepy, opomenuté závěrečnou redakcí práce).

Vedle příjemného úkolu chválit mám jako vedoucí diplomové práce též nepříjemný úkol vznášet připomínky, popřípadě námítky. V této souvislosti, jak už to tak bývá, mám jednak poznámky obecné a jednak poznámky k jednotlivostem.

Co se týče těch prvních, jsou ve značné míře důsledkem oné mimořádné náročnosti zpracovávaného tématu, kterou násobí fakt, že je téma zpracováváno „na přelomu“ právní úpravy podrobené radikálním změnám. To se projevuje zejména v tom, že se v práci na mnoha místech občanskoprávní odpovědnost ztotožňuje s odpovědností za škodu, resp. újmu. Kromě toho, jakkoli je základní rozvržení práce správné, nezřídka se řešení jednotlivých dílčích otázek ne zcela šťastně systematicky třídí. S tím pak jde nejednou ruku v ruce též to, že se některé výklady překrývají, resp. částečně opakují.

Pokud jde o jednotlivosti, považuji za potřebné uvést alespoň následující poznámky, jakkoli se z valné části týkají snad spíše jen neobratné formulace či nepozornosti při hodnocení těch či oněch situací. Vymezovat protiprávnost jednání (jakkoli subjektivní právní skutečnosti) není správné odkazem na zavinění, jež je samostatným předpokladem vzniku odpovědnosti při jejím chápání jako sankce (str. 9). Byť z teoretického hlediska je více než zajímavý a teorií opomíjený problém srovnání deliktní způsobilosti a způsobilosti k právnímu jednání, *de lege lata* nelze (jak se činí na str. 12) směřovat deliktní způsobilost (upravenou v § 24 NOZ) se svéprávností (vyplývající z § 30 a násl. NOZ). Stejně tak nelze směřovat odpovědnost právnické osoby s odpovědností těch, jež za ni jednají (viz rovněž str. 12). Když se (opětovně) vymezují (na str. 29) předpoklady vzniku odpovědnosti, nemůžeme už dnes (z

hlediska NOZ) hovořit o protiprávním úkonu. Za nesprávnou myšlenkovou zkratku je třeba považovat tvrzení (na str. 37), že s dodáním vadného zboží dojde k přechodu nebezpečí škody na věci na příjemce. Tam, kde jde o objektivní odpovědnost, není správné hovořit o vyvinění (str. 53); přitom nepřesnost už jen historického významu představuje tvrzení (tamtéž), že podle dřívější právní úpravy bylo bezdůvodné obohacení vymezeno taxativně.

Vzdor shora uvedeným kritickým připomínkám by nebylo v žádném případě správné posuzovanou práci hodnotit negativně. Práce potvrzuje, že si autorka v souvislosti s jejím sepsáním osvojila značně široké poznatky o zkoumané látce, dokázala o těchto poznatcích uvažovat a prokázala schopnost tyto poznatky (se shora uvedenými výhradami) utřídit, jakož i je adekvátně prezentovat. Předloženou práci jako celek tedy hodnotím pozitivně, jako práci, která jistě splňuje požadavky kladené na diplomové práce, a doporučuji proto, aby byla připuštěna k obhajobě.

V Praze dne 10. května 2014

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.